

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/9/2020
Identifikačné číslo spisu: 7020200264
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7020200264.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): K. T. E., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť: Vietnamská socialistická republika, posledný trvalý pobyt v krajine pôvodu: obec E. K., časť V. X, okres E. P., provincia E. W., bez dokladov totožnosti, toho času miesto pobytu Centrum pre deti a rodiny, ul. Kpt. Nálepku č. 369/5, Medzilaborce, zastúpený zákonným zástupcom: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Stropkov, pracovisko Medzilaborce, Dobrianskeho 89, 068 01 Medzilaborce, poverenou zamestnankyňou A. O. I., právne zastúpený: Centrum právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 41 Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o správnej žalobe vo veciach azylu, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5SaZ/1/2020 zo dňa 6. júla 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Sťažovateľovi právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-226-16/2019-Ž zo dňa 07.02.2020 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) neudelil sťažovateľovi azyl a súčasne mu podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 neposkytol doplnkovú ochranu.

2. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že sťažovateľ je maloletým žiadateľom o

udelenie azylu, ktorému bol ustanovený opatrovník Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, ktorý za neho požiadal dňa 09.10.2019 o udelenie azylu alebo o poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR z dôvodu jeho náboženského presvedčenia.

3. V priebehu pohovoru sťažovateľ uviedol, že má ukončené nižšie stredné vzdelanie, pre nedostatok peňazí v ďalšom štúdiu nepokračoval. Po skončení školy jeho rodičia rozhodli, že za pomoci prevádzáčov odcestuje z Vietnamu a dopraví sa do Nemecka, kde by mohol pokračovať v štúdiu. Pred cestou mu bez problémov rodičia vybavili cestovný pas, ktorý mu neskôr po ceste prevádzачi zobrali. Po dohode s prevádzáčom sa dopravil z miesta bydliska do hlavného mesta Hanoj (august 2019), odkiaľ sa legálne letecky dopravil do Moskvy. Na letisku ho čakal ďalší prevádzáč, ktorý ho odviezol na neznáme miesto, kde do 01.09.2019 zotrval. Potom sa prepravil na územie Ukrajiny a následne až na hranice so SR, kam pokračoval pešo cez les, spolu s ďalšími cudzincami ich zadržala polícia.

4. Poukázal na nízku životnú úroveň v krajine pôvodu a nedostatok finančných prostriedkov na štúdium. Vo vzťahu k náboženským dôvodom žiadosti o azyl uviedol, že vo Vietname vládne jedna (komunistická) strana a bez známostí je ťažké presadiť sa. Nikto z rodiny, vrátane neho, vo Vietname nemal konkrétny problém.

5. Žalovaný uviedol, že sťažovateľ ani v náznakoch neuviedol nič také, z čoho by vyplynulo, že by mal on alebo niekto iný z rodiny nejaké problémy kvôli ich kresťanskému - katolíckemu vyznaniu. Nebol ani členom žiadnej politickej strany, hnutia, či organizácie, o politiku sa nezaujímal a v podstate jej ani nerozumel. Nebolo voči nemu vedené žiadne trestné konanie. Jediným problémom rodiny bol nedostatok peňazí, čo malo negatívny vplyv na ich životnú úroveň, s ktorou rodičia neboli spokojní. Iné dôvody pri objasňovaní svojej žiadosti o azyl neuviedol. V krajine pôvodu sa mu nikdy nič nestalo a nikdy nemal žiadne problémy s vietnamskými štátnymi orgánmi. Taktiež nespomenul, že by mal problémy so súkromnými osobami. Žalovaný dospel k záveru, že dôvody, pre ktoré sťažovateľ opustil krajinu pôvodu, sú ekonomické, prípadne osobného charakteru. Tieto dôvody však nespĺňajú charakteristické znaky definície azylovo relevantného prenasledovania. Dôvod opustenia krajiny pôvodu sťažovateľom bezprostredne súvisel s nepriaznivou ekonomickou situáciou v krajine, pričom nebolo ničím preukázané, že by bolo voči nemu vyvíjané závažné alebo opakované konanie spôsobujúce ohrozenie života alebo slobody alebo iné konanie spôsobujúce psychický nátlak na jeho osobu vykonané, podporované alebo trpené oficiálnymi vietnamskými orgánmi, respektíve skupinou obyvateľstva a preto žalovaný dospel k záveru, že v jeho prípade neboli splnené zákonné podmienky pre udelenie azylu.

6. Rovnako neboli splnené podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany. Z výpovede sťažovateľa je zrejmé, že nikdy nebolo proti nemu vedené trestné konanie, nebol väznený, zatknutý alebo zadržaný a vo Vietname nevykonával žiadnu takú činnosť, za ktorú by mu v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie v podobe uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu, možno hrozbu tejto formy vážneho bezprávia vylúčiť. Žalovaný tiež vylúčil hrozbu vážneho bezprávia v podobe mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu. Vietnam sa všeobecne považuje za bezpečnú krajinu.

7. Vo vzťahu k vyjadreniu sťažovateľovho opatrovníka žalovaný zdôraznil, že sťažovateľ neuviedol nijakú skutočnosť, z ktorej by či už priamo alebo nepriamo vyplynulo, že bol v krajine svojho pôvodu z akéhokoľvek dôvodu prenasledovaný. Vo Vietname sa mu nič nestalo, dokonca ani v súvislosti s jeho vierovyznaním, a nielen jemu, ale ani nikomu z rodiny. Nečelil žiadnemu prenasledovaniu zo strany štátnych orgánov, čo potvrdzuje aj fakt, že pred odchodom z krajiny mu rodičia bez problémov vybavili cestovný pas. Problémy kresťanov katolíkov neboli potvrdené informáciami, ktoré do konania predložil samotný opatrovník. Obmedzenia existujú pre kňazov, ktorí vo svojich kázňach nemôžu napádať komunistický režim alebo riešiť politické otázky. Vietnamská ústava stanovuje, že všetci jednotlivci majú právo na slobodu vierovyznania, vrátane slobody nenasledovať žiadne náboženstvo. Zakazuje občanom porušovať slobodu vierovyznania alebo využívať výhody vierovyznania za účelom porušovania zákona. Bežní vietnamskí kresťania katolíci, ku ktorým možno zaradiť aj sťažovateľa, sa vo všeobecnosti nestretávajú s problémami kvôli svojmu vierovyznaniu.

8. Ďalej uviedol, že skutočnosť, že sa jedná o zraniteľnú osobu, sama o sebe nie je dôvodom na udelenie medzinárodnej ochrany. Okrem iných špecifik, týkajúcich sa posudzovania azylovej žiadosti, podanej zraniteľnou osobou zdôraznil, že napriek odôvodneniu žiadosti o azyl inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 13, § 10, § 13a alebo § 13b zák. č. 480/2002 Z.z., nebola sťažovateľova žiadosť zamietnutá ako zjavne neopodstatnená, ale bola riadne v merite veci posúdená.

9. Žalovaný uviedol, že sťažovateľ bol od zadržania umiestnený v zariadení, bol mu súdom ustanovený opatrovník, ktorý koná v jeho najlepšom záujme. Chodí do školy, je zabezpečený jeho prístup ku vzdelaniu, má zabezpečenú primeranú zdravotnú starostlivosť a napriek tomu, že sa v priebehu azyloveho konania nepreukázalo jeho prenasledovanie vo Vietname a svoj rodinný život v krajine pôvodu hodnotil pozitívne, ako maloletý cudzinec bez sprievodu má právo zotrvať na území SR minimálne do dosiahnutia plnoletosti. V každom prípade zo žiadneho ustanovenia Dohovoru, ani zákona o azyly nevyplýva, že by maloletému žiadateľovi o azyl mala byť automaticky udelená medzinárodná ochrana.

10. K dôvodom žiadosti o azyl, týkajúcim sa príslušnosti sťažovateľa k sociálnej skupine žalovaný uviedol, že ustanovený opatrovník neuviedol žiadnu charakteristickú črtu alebo spoločný pôvod sociálnej skupiny, ktorej príslušníkom mal byť sťažovateľ a z toho dôvodu mal mať opodstatnené obavy z prenasledovania v krajine pôvodu. Keďže v priebehu konania žalovaný nezistil žiadne charakteristické znaky, ani spoločný pôvod, na základe ktorých by bolo možné sťažovateľa považovať za príslušníka určitej sociálnej skupiny, možno jednoznačne vylúčiť, že by v krajine pôvodu mohol čeliť prenasledovaniu z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

11. Žalovaný posudzoval žiadosť sťažovateľa aj z hľadiska možnosti udeliť mu azyl z humanitných dôvodov, pričom dospel k záveru, že nespadá ani pod jeden z prípadov humanitných dôvodov, ako sú uvedené v Nariadení ministra vnútra SR č. 34 z 21.02.2014 (neúspešní žiadatelia z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne aj smrť).

II.

Konanie na Krajskom súde

12. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“), namietajúc nesprávne právne posúdenie veci a ako aj to, že žalovaný na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

13. V žalobných bodoch najmä uviedol, že

- svoju žiadosť zakladá na náboženských dôvodoch nakoľko kresťania čelia v krajine pôvodu prenasledovaniu a taktiež na dôvodoch príslušnosti k sociálnej skupine a svojmu sociálnemu pôvodu, pre ktoré sa mu nedostávalo všetkých potrieb nevyhnutných pre jeho ďalší rozvoj;
- viaceré správy preukazujú prenasledovanie kresťanov vo Vietname;
- v prípade maloletých utečencov môžu formy ich prenasledovania nadobúdať iné podoby a rovnako sa v ich prípade zohľadňujú pri vyhodnocovaní splnení zákonných kritérií pre udelenie azylu špecifiká dané ich vekom, stupňom vyspelosti, zraniteľnosti a podobne;
- princíp najlepšieho záujmu dieťaťa vyžaduje, aby bola ujma hroziaca maloletému žiadateľovi o azyl, posudzovaná z pohľadu dieťaťa;
- aj odopieranie ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv preto môže byť relevantné pri posudzovaní detskej žiadosti o azyl tak, ako je relevantné odopieranie politických a občianskych práv;
- maloletý sťažovateľ, ako kresťan katolík, patrí vo Vietname k ohrozovanej skupine a v prípade návratu mu hrozí, že bude vystavený zaobchádzaniu nezlučiteľnému s Dohovorom o právach dieťaťa, okrem útokov sa bojí odopretia vzdelania a sociálnych potrieb nevyhnutných pre jeho ďalší vývoj a iných diskriminačných zákonných, či správnych opatrení;
- konanie, ktorému čelia kresťania vo Vietname, možno definovať ako vážne bezprávie v podobe neľudského a ponižujúceho zaobchádzania a preto je rovnako nedôvodný záver žalovaného, že neboli v jeho prípade splnené podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany;

- záver o tom, že v predmetnej veci neboli zistené dôvody pre udelenie azylu z humanitných dôvodov je neodôvodnený a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní;

14. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o tom, že správnu žalobu je potrebné zamietnuť uvádzajúc, že

- sťažovateľ ohľadne perzekúcie z náboženských dôvodov, či už jeho alebo jeho rodiny, neuviedol žiadne skutočnosti;

- z výpovede sťažovateľa vyplýva, že z daného náboženského dôvodu ani jemu, ani jeho rodine nebolo nijak ublížené a neboli vystavení žiadnej forme prenasledovania z tohto dôvodu, pričom neboli vystavení vôbec žiadnej forme prenasledovania ani z nijakého iného dôvodu v zmysle § 8 zák. č. 480/2002 Z.z.;

- žalovaný získal dostatok materiálov týkajúcich sa nielen ekonomickej situácie v rôznych regiónoch Vietnamu, ale najmä z pohľadu rešpektovania slobody vierovyznania v krajine pôvodu;

- v krajine pôvodu platí sloboda vierovyznania a obmedzenia existujú pre kňazov, ktorí vo svojich kázňach nemôžu napádať komunistický režim alebo riešiť politické otázky;

- aj keď z predložených materiálov vyplývajú informácie o problémoch, s ktorými sa stretávajú všeobecní kresťania, členovia iných náboženstiev a etnických skupín, sťažovateľ svojou výpoveďou tieto problémy nepotvrdil;

- sťažovateľ na pojednávaní konanom pred krajským súdom dňa 06.07.2020 uviedol, že hlavným dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu bola zlá ekonomická situácia jeho rodiny, do ktorej sa dostala jeho rodina po tom, čo jeho otec ochorel;

- v prejednávanej veci faktor prenasledovania alebo jeho hrozby nebol naplnený;

- žalovaný sa podrobne zaoberal dôvodmi žiadosti sťažovateľa o udelenie azylu;

- neexistujú žiadne dôvody domnievať sa, žeby v prípade sťažovateľovho návratu do krajiny pôvodu bol vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia;

- sťažovateľ v správnej žalobe sociálnu skupinu nešpecifikoval, neuviedol žiadnu charakteristickú črtu, resp. spoločný pôvod sociálnej skupiny, ktorej príslušníkom mal byť a rovnako ako správny orgán, ani krajský súd nezistil žiadne takéto charakteristické znaky, na základe ktorých by mal pristúpiť k skúmaniu žiadosti sťažovateľa ako príslušníka určitej sociálnej skupiny;

- formu prenasledovania rýdzo voči deťom v krajine pôvodu neuvádza ani sťažovateľ vo svojich výpovediach a rovnako ani neuvádzal, žeby bol vystavený špecifickej forme prenasledovania z daného dôvodu on sám;

- samotná skutočnosť, že ide o maloletého žiadateľa o azyl a aj o zraniteľnú osobu nezakladá automatické udelenie azylu bez splnia podmienok uvedených v § 8 a nasl. zák. č. 480/2002 Z.z.;

- vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov je vecou voľnej správnej úvahy žalovaného a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný (1Sža/34/2008 z 13.01.2009), pričom súd preskúmava úvahu správneho orgánu len v tom smere, či nevybočila z medzí a hľadísk stanovených zákonom, či je v súlade s pravidlami logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom;

- žalovaný náležite odôvodnil, prečo nepristúpil k udeleniu azylu z humanitných dôvodov a jeho správna úvaha nevybočila z medzí a hľadísk stanovených zákonom, pričom prihliadol aj nato, že maloletý žiadateľ nebol v krajine pôvodu prenasledovaný v zmysle zák. č. 480/2002 Z.z. a dokonca v jeho prípade možno konštatovať, že nebol vôbec prenasledovaný.

II.

Konanie na kasačnom súde

A)

15. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd v konaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

16. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že

- žalovaný pri použití voľnej úvahy musí rozhodovať tak, aby bola zachovaná právna istota a

predvídateľnosť postupu správneho orgánu v súlade so zákonom a medzinárodnými dohovormi, ktorými je SR viazaná (rozsudok NS SR sp. zn. 1SŽa/12/2010);

- právo na udelenie azylu z humanitných dôvodov sa bude spravidla týkať osôb, ktorých obavy o svoj život budú blízke dôvodom na udelenie azylu (napríklad, ak bola osoba mučená, znásilnená alebo vystavená iným závažným podobám psychického alebo fyzického násillia) (rozsudok NS SR sp. zn. 8SŽa/7/2008);

- svoju žiadosť zakladá na náboženských dôvodoch nakoľko kresťania čelia v krajine pôvodu prenasledovaniu a taktiež na dôvodoch príslušnosti k sociálnej skupine a svojmu sociálnemu pôvodu, pre ktoré sa mu nedostávalo všetkých potrieb nevyhnutných pre jeho ďalší rozvoj;

- viaceré správy preukazujú prenasledovanie kresťanov vo Vietname;

- sťažovateľ ako kresťan katolík patrí vo Vietname k ohrozovanej skupine obyvateľstva;

- sťažovateľ pred orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí, pred svojím opatrovníkom, ako aj v konaní pred súdom vypovedal o svojom predošlom ťažkom živote vo Vietname a o ceste do Európy, kedy nielen že nevedel, kam cestuje, ale zažil aj neľudské zaobchádzanie zo strany prevádzáčov a ich fyzické útoky;

- v prípade maloletých utečencov môžu formy ich prenasledovania nadobúdať iné podoby a rovnako sa v ich prípade zohľadňujú pri vyhodnocovaní splnení zákonných kritérií pre udelenie azylu špecifiká dané ich vekom, stupňom vospelosti, zraniteľnosti a podobne;

- žalovaný mal povinnosť skúmať, aké formy vážnych porušení základných ľudských práv môžu vo Vietname postihovať osobitne deti, a to najmä vzhľadom na práva dieťaťa zakotvené v Dohovore o právach dieťaťa;

- princíp najlepšieho záujmu dieťaťa vyžaduje, aby bola ujma hroziaca maloletému žiadateľovi o azyl, dieťaťu, posudzovaná z pohľadu dieťaťa;

- deťom sú priznané viaceré špecifické práva zakotvené v Dohovore o právach dieťaťa (právo na život, rozvoj, nebyť podrobený krutému a neľudskému zaobchádzaniu), ktoré uznávajú ich mladý vek a odkázanosť a sú základom pre ich ochranu, rozvoj a prežitie, preto aj odopieranie ekonomických, sociálnych a kultúrnych práv môže byť relevantné pri posudzovaní detskej žiadosti o azyl tak, ako je relevantné odopieranie politických a občianskych práv;

- ujmu utrpenú dieťaťom je potrebné vyhodnotiť z pohľadu jej celkového dopadu na dieťa a neprikladať prvky dôležitosti iba určitým porušeniam práv, resp. požadovať splnenie kritérií, ktoré sa kladú na dospelého žiadateľa o azyl;

- sťažovateľ sa bojí odopretia vzdelania a sociálnych potrieb nevyhnutných pre jeho ďalší vývoj a má strach o svoju existenciu;

- vzhľadom na skutočnosť, že maloletý sťažovateľ je ako prívrženec kresťanskej katolíckej viery v krajine pôvodu ohrozený, môže byť terčom sociálneho vylúčenia a odopretia sociálnych a kultúrnych práv, prístupu k vzdelaniu, môže čeliť existenčným problémom, v predmetnej veci boli dané dôvody pre udelenie azylu z humanitných dôvodov;

- maloletá osoba, voči ktorej bolo použité fyzické aj psychické násillie zo strany prevádzáčov a ktorej bola počas cesty odopretá strava, spadá do kategórie traumatizovaných osôb;

17. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby mu kasačný súd priznal nárok na náhradu trov konania.

B)

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti okrem stručného zhrnutia prípadu sťažovateľa uviedol, že

- žalovaný sa podrobne zaoberal dôvodmi sťažovateľovej žiadosti a zaujal k nim aj náležité stanovisko;

- interpretácia dohovoru (o právach dieťaťa - pozn. kasačného súdu) je v rozpore so samotným Dohovorom o právach dieťaťa, tento je potrebné vykladať v jeho celistvosti, pričom žiadne ustanovenie dohovoru nemôže mať prednosť pred iným ustanovením dohovoru;

- v zmysle čl. 31 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve z roku 1969, interpretovať medzinárodnú zmluvu treba v súlade s textom jej preambuly, ako aj jej dodatkov;

- pre najlepší záujem rozvoja osobnosti dieťaťa musí dieťa vyrastať v rodinnom prostredí;

- pokiaľ rodičia sťažovateľa nemali dostatok vlastných finančných prostriedkov, mohli peniaze, ktoré si zrejme požičali, a ktorými zaplatili jeho cestu do Európy, využiť práve na to, aby mu vo Vietname

zabezpečili ďalšie vzdelávanie a zvýšili tak šancu na lepšiu budúcnosť;

- rozdiely v ekonomických podmienkach pre život, prípadne v kvalite vzdelávacích inštitúcií nie sú dôvodmi na udelenie azylu, ani azylu z humanitných dôvodov;

- sťažovateľ počas pohovoru neuviedol žiadne náznaky toho, na základe čoho právna zástupkyňa v kasačnej sťažnosti konštruuje náboženské problémy, resp. neprekonateľné prekážky jeho sociálneho a kultúrneho uplatnenia v krajine pôvodu;

- sťažovateľ ako maloletý cudzinec bez sprievodu má právo na tolerovaný pobyt na území Slovenskej republiky minimálne do dosiahnutia plnoletosti, ako to vyplýva zo zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

19. Záverom navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

III.

Právny názor kasačného súdu

20. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru o tom, že kasačná sťažnosť nedôvodná a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

21. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. októbra 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

22. V prípade sťažovateľa žalovaný dospel k záveru o tom, že dôvody, ktoré v žiadosti o udelenie azylu uviedol sú skôr sociálno-ekonomickej povahy a nezakladajú relevantný dôvod na udelenie azylu. Vo výpovedi sťažovateľa nebolo možné identifikovať náznaky problémov týkajúcich sa vierovyznania sťažovateľa, nešpecifikoval sociálnu skupinu, neuviedol žiadnu charakteristickú črtu, resp. spoločný pôvod sociálnej skupiny, ktorej príslušníkom mal byť a žalovaný nezistil žiadne takéto charakteristické znaky, na základe ktorých by mal pristúpiť k skúmaniu žiadosti sťažovateľa ako príslušníka určitej sociálnej skupiny. Zároveň dospel k záveru o tom, že sťažovateľ nespĺňa podmienky pre udelenie azylu z humanitných dôvodov.

23. Po preskúmaní administratívneho spisu bolo možné konštatovať, že sťažovateľ vo vzťahu k zmieneným dôvodom jeho azylovej žiadosti, t. j. k náboženským dôvodom a príslušnosti k určitej sociálnej skupine, neuviedol žiadne charakteristické črty, na základe ktorých by ho bolo možné identifikovať ako príslušníka určitej sociálnej skupiny, ani žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sťažovateľ (prípadne jeho rodina) bol vystavený niektorej z foriem prenasledovania, resp. že by v prípade návratu do krajiny pôvodu mohol mať opodstatnené obavy z prenasledovania z azylovo relevantných dôvodov. V administratívnom konaní vyplynulo, že v krajine pôvodu nemal žiadne problémy kvôli jeho vierovyznaniu. Z jeho výpovedí vyplynulo, že v krajine pôvodu bol hlavným problémom jeho rodiny nízka životná úroveň.

24. V tejto súvislosti kasačný súd zhodne s krajským súdom poukazuje na konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej je povinnosťou žalovaného zistiť skutkový stav podľa § 32 Správneho poriadku len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ o azyl v priebehu správneho konania uviedol, pričom zo žiadneho ustanovenia zákona o azyle, ani Správneho poriadku nemožno vyvodiť, žeby mu vznikla povinnosť, aby

si sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia (rozsudok NS SR 1 Sžo KS/154/2005 z 27.02.2007). Teda správny orgán nemá žiadnu povinnosť vykonať dokazovanie na preukázanie skutočností, ktoré žiadateľ netvrdí a nemôžu mu byť teda ani známe.

25. Napriek vyššie naznačeným nedostatkom, žalovaný pristúpil k meritórnemu posúdeniu žiadosti sťažovateľa aj z týchto hľadísk, pričom sa napokon zaoberal možnosťou udeliť mu azyl podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z., t. j. z humanitných dôvodov.

26. Zo správ o krajine pôvodu, ktoré do konania predložila zástupkyňa sťažovateľa pojednávajú o diskriminácii a obťažovaní veriacich ako aj o ich monitorovaní komunistickou vládou. Podľa informácií o krajine pôvodu, získaných žalovaným tvoria rímski katolíci 7% z celkového počtu obyvateľov Vietnamu, táto cirkev je registrovaná a štátom uznaná. Ústava Vietnamu stanovuje, že všetci jednotlivci majú právo na slobodu vierovyznania, vrátane slobody nenasledovať žiadne náboženstvo. Zakazuje občanom porušovať slobodu vierovyznania alebo využívať výhody vierovyznania za účelom porušovania zákona. Katolícki kresťania majú najviac oprávnení a slobôd zo všetkých kresťanských skupín a na miestach k tomu určených môžu slobodne praktizovať svoje náboženské vierovyznanie. V prípade záležitostí týkajúcich sa ich náboženstva nemajú s miestnymi úradmi žiadne problémy. Problémy nastávajú v prípade, ak napádajú tamojší režim alebo riešia politické otázky. Vzhľadom na tamojší režim, ktorý je v zmysle predložených správ možné hodnotiť ako nedemokratický, (minimálne formálne) usilujúci sa o pokrok v určitých oblastiach (napr. náboženstvo o čom svedčí aj pokrok v spolupráci medzi Vietnamom a Svätou stolicou), je možné zhodnotiť, že kresťanská komunita v krajine pôvodu sťažovateľa môže čeliť určitým obmedzeniam a prísnejšej regulácii zo strany štátnych orgánov, a za určitých, vyššie načrtnutých podmienok aj prenasledovaniu. V prejednávanej príhode sa však nevyskytli akékoľvek náznaky o angažovanosti sťažovateľa, prípadne jeho rodiny v oblasti politiky. Vo výpovedi sťažovateľa nebolo možné identifikovať nič, čo by nasvedčovalo iný dôvod opustenia krajiny pôvodu ako ťaživá sociálno-ekonomická situácia. Nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi alebo políciou.

27. Takisto prípady nevráživosti medzi určitými skupinami obyvateľstva, ktoré sa podľa predložených správ o krajine pôvodu vyskytujú aj vo Vietname, hoc založené na azylovo relevantných dôvodoch (náboženstvo) sa vyskytujú viac-menej v každej krajine.

Podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 2 písm. d) zák. č. 480/2002 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv 3a) alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v

1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia,
2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom,
3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu,
4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste,
5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2,
6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

28. Ťaživá sociálno-ekonomická situácia rodiny sťažovateľa, ani obmedzený prístup ku vzdelaniu nie sú skutočnosťami, podraditeľnými pod niektorý z relevantných dôvodov v zmysle zák. č. 480/2002 Z.z.. Za prenasledovanie v zmysle § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. je nutné považovať len také ohrozenie života či slobody, ktoré je trpené, podporované či prevádzané štátnou mocou, pričom nepriaznivá ekonomická situácia a nevyhovujúce životné podmienky, v ktorých sťažovateľ žil so svojou rodinou pred odchodom

z krajiny pôvodu, nie sú relevantným dôvodom pre udelenie azylu.

29. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zák. č. 480/2002 Z.z. alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

30. Definícia utečenca v zmysle Ženevského Dohovoru a zák. č. 480/2002 Z.z. v sebe zahŕňa subjektívny a objektívny prvok. Subjektívny prvok vyžaduje výskyt strachu, chápaného ako predvídateľné očakávanie nebezpečenstva v prípade návratu do krajiny pôvodu. Objektívny prvok, ktorý zohráva kľúčovú rolu, predstavujú objektívne dôvody pre predpoklad, že obavy žiadateľa o udelenie azylu z prenasledovania sa zhmotnia, teda preukazovanie hrozby prenasledovania v krajine pôvodu. Odôvodnený strach z prenasledovania sa však musí týkať jednej alebo viacerých príčin uvedených v Ženevskom Dohovore a v § 8 zák. č. 480/2002 Z.z., t. j. rasy, náboženstva, národnosti, sociálnej skupiny, politického názoru, alebo uplatňovania politických práv. Vyžaduje sa príčinná súvislosť medzi vyššie spomínanými dôvodmi a opodstatneným strachom z prenasledovania. Tieto dva prvky musia byť vzájomne previazané. V prípade sťažovateľa však objektívny prvok odôvodnenosti jeho strachu v zmysle Ženevského Dohovoru a zák. č. 480/2002 Z.z. absentuje. Ten je pre posúdenie možnosti udelenia azylu najpodstatnejší. Preto možno jednoznačne skonštatovať, že tieto jeho obavy samy o sebe ako také, nevychádzajú z dôvodov uvedených v Ženevského Dohovoru a zák. č. 480/2002 Z.z..

31. Sťažovateľ nenaplnil podmienky pre udelenie azylu v zmysle zák. č. 480/2002 Z.z., pretože jeho strach z prenasledovania je obavou subjektívnou bez preukázania reálnej objektívnej hrozby prenasledovania vo vzťahu k jeho osobe.

32. K sťažnostnému bodu, v ktorom sťažovateľ namietal nesprávnosť záverov krajského súdu a žalovaného, týkajúcich sa neudelenia azylu podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. kasačný súd uvádza, že tento považuje za nedôvodný, prikláňa sa k názoru krajského súdu a napokon aj k argumentácii žalovaného vyjadrenej v preskúmanom rozhodnutí.

Podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

33. Podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8. Z dikcie zákona (vzhľadom na správne uváženie) vyplýva, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a správne súdy, ktoré preskúmajú rozhodnutia Ministerstva vnútra- migračného úradu (v texte aj „žalovaný“), neurčujú žalovanému, ktoré dôvody má považovať za dostatočné pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a teda ani zrušovať jeho rozhodnutia preto, že nepovažovalo za dostatočný dôvod niektorý, ktorý by z pohľadu správneho súdu takýmto mal byť. Súdny prieskum je obmedzený len na kontrolu toho, či je rozhodovanie ministerstva v danej veci logické a nediskriminačné, teda či nie je v rozpore so zákazom ľubovôle, vyplývajúceho pre orgány verejnej moci z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu.

34. Nenárokovateľnosť azylu z humanitných dôvodov a široké správne uváženie obmedzujúce prípadný súdny prieskum súvisí so skutočnosťou, že túto formu medzinárodnej ochrany je možné udeliť z dôvodov, ktoré platný zák. č. 480/2002 Z.z. zastrešuje pod jednotným pojmom ako humanitné, pričom bližšie neupravuje, ktoré skutočnosti chápe ako humanitné dôvody. Špecifikom je práve jeho povaha ako medzinárodná ochrana sui generis. Nemožno ju odvodiť od Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951 a jeho protokolu z roku 1967 ani z Ústavy Slovenskej republiky.

35. Zo zaužívanej praxe žalovaného vyplýva určitý príkladný výpočet, ktorým skupinám žiadateľov možno udeliť azyl z humanitných dôvodov. Jedná sa najmä o žiadateľov z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické, alebo psychické útrapy, prípadne smrť.

36. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia, okrem všeobecných východísk, týkajúcich sa možnosti udeliť žiadateľovi azyl z humanitných dôvodov, vyplýva, že sťažovateľ nespadá ani pod jeden z vyššie uvedených prípadov humanitných dôvodov. Pokiaľ teda žalovaný nepovažoval dôvody sťažovateľa za takú okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, pričom túto úvahu preukázateľne uviedol v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia a podporil ju vykonaným dokazovaním, nebolo možné považovať argumentáciu sťažovateľa za dôvodnú.

V.

37. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

38. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ktorý bol v kasačnom konaní neúspešný nárok na náhradu trov tohto konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.